

PODKARPACKIE CENTRUM EDUKACJI NAUCZYCIELI
STWARZAMY SZANSE ROZWOJU

1. Upowszechnianie czytelnictwa, rozwijanie kompetencji czytelniczych wśród dzieci i młodzieży

Patronat honorowy: Marszałek Województwa Podkarpackiego Władysław Ortyl

Dołącz do nas na facebooku!

www.facebook.com/pcenrzeszow

www.pcen.pl

**PODKARPACKIE CENTRUM
EDUKACJI NAUCZYCIELI**
w Rzeszowie

ul. Niedzielskiego 2
35-036 Rzeszów
tel. 17 853 40 97
biuro@pcen.pl

Kiedy spoglądam na kogoś
zaczytanego, widzę go
takim, jakim jest, a nie
takim, jakim udrapował
się dla potrzeb swej roli
społecznej czy charakteru
**Ale warunkiem tego jest,
by był *zaczytany*, tj. by
pokazać siebie, musi od
siebie odejść, zanurzyć się
w pismo”**

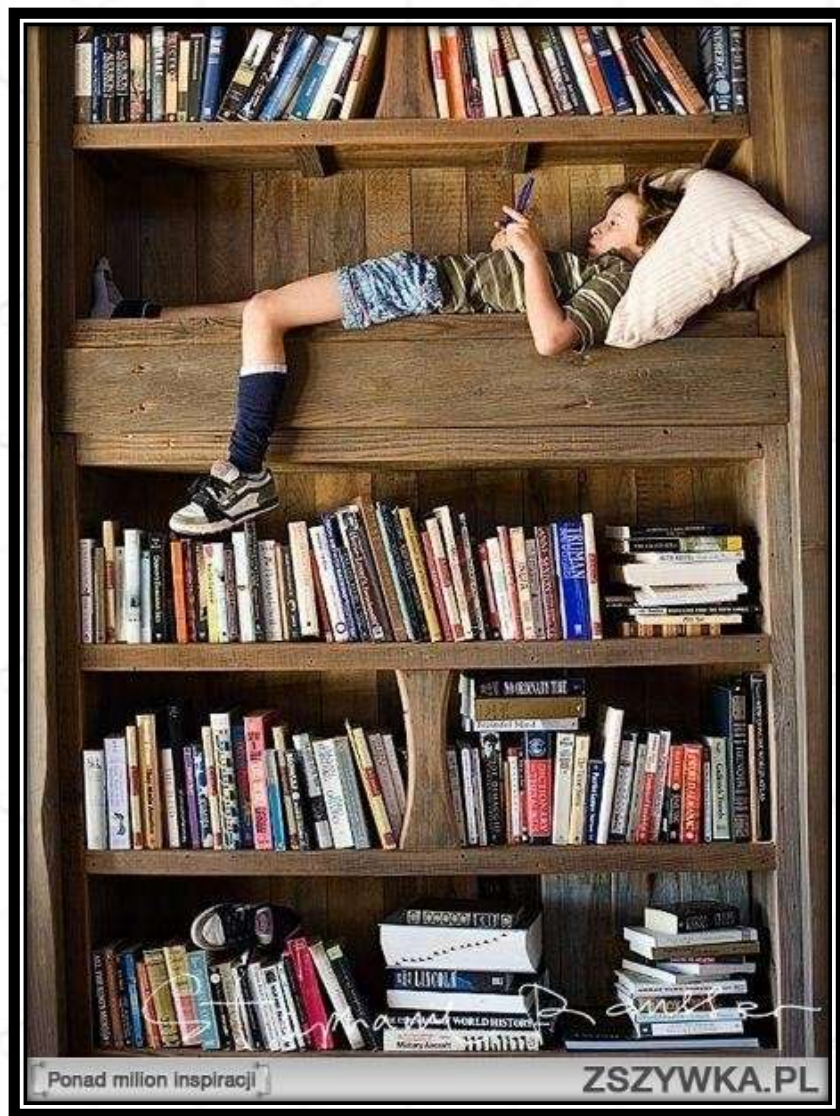
(T. Sławek, „Czytająca list przy otwartym oknie”)

Co potęguje kryzys czytelnictwa?

- Zachwianie systemu wartości
(kryzys moralny; kryzys ładu; kryzys autorytetów: kryzys intelektualisty, kryzys pisarza, kryzys nauczyciela)
- **Pseudorozumienie wolności**
- **Niemoc wobec globalnego rynku, rewolucji informatycznej i dyktatu kultury masowej**

Nie czytają, ponieważ...

Pierwszy typ odrzucanych utworów to te, które kojarzą się młodzieży z **przewidywanymi trudnościami** w odbiorze. Mowa tu zarówno o tych związanych z **grubością książki**, jak i **barierą językową** (archaizmy, neologizmy, stylizacje, obce terminy), eksperymentami formalnymi (mieszanie gatunków, planów czasowych, typów narracji)

Na wszystkie te problemy jest tylko jedna rada: **czytanie**. Uczeń, któremu proponuje się **coraz cieńsze teksty**, a najczęściej – **ich fragmenty**, nigdy nie zazna smaku zatopienia się w świecie innym niż go otaczający, długotrwałego obcowania z postaciami, które mają szansę na dłużej zatrzymać jego uwagę, wzruszać, wzbudzać emocje i refleksje

Anna Janus-Sitarz

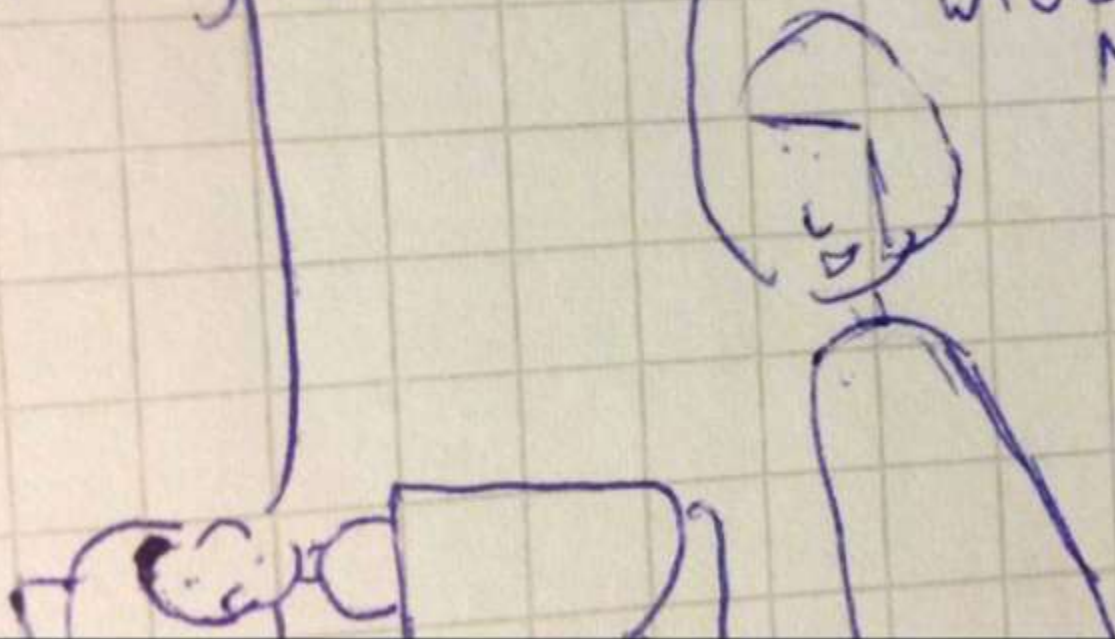
Literatura współczesna?

„Współczesność” w licealnym zestawie lektur reprezentowana jest najczęściej jedynie przez *Kartotekę* Różewicza i *Tango* Mrożka, czyli – jak konstatuje Stanisław Bortnowski – **uczniowie poznają „bestsellery swych dziadków”**

St. Bortnowski, *Współcześni pisarze bez szans!*, „Dziennik Polski” 2005, nr 288, s. 12

MAMO POWIEŚ
MI BĄKĘ?

PRZYKRO MI, SYNKU,
ALE NASTAŁ
ZMIERZCH
WIELKICH
NARRACJI.

Ani jeden uczeń nie zaliczył nieznanomości obowiązujących lektur do stresogennych czynników, wywołujących lęki przedegzaminacyjne

Do realizacji celu uczestniczenia w lekcjach czy przy zaliczeniu sprawdzianu o wiele bardziej niż czytanie całych utworów przydaje się zapoznanie z ich „profesjonalnie” wydawanymi **streszczeniami lub zakup publikacji wydawnictw wyręczających ucznia w poszukiwaniach i ułatwiających mu udział w lekcji, nawet jeśli lektury nie przeczytał**

Wskrzeszanie trupa, czyli „jak analizować nieprzeczytaną lekturę!?”

- Nawet zajęcia prowadzone metodami aktywizującymi (przedstawienia, dyskusje, sądy nad bohaterami itp.) **organizowane są w ten sposób, że uczeń może w nich uczestniczyć, nie przyznając się do braku znajomości tekstu**
- Coraz więcej jest uczniów, którym nawet nie chce się zapoznawać z treścią, i ci **czytający choćby brykowe streszczenia zaczynają być zaliczani do „czytającej elity”**

Bez prewencji nie ma dobrych praktyk, jednakże...

- Jednym z najprostszych działań motywujących jest odczytanie na głos frapującego fragmentu, wciągającego w historię, wzbudzającego emocje, dającego szansę na spotkanie z bohaterami, których chce się poznać lepiej
- Dobre głośne czytanie, z modelowaniem napięcia, pauzami na chwilę refleksji i niecierpliwie oczekiwanie niespodziewanego zakończenia zdania, z ironią, śmiechem, współodczuwaniem – to jednocześnie dzielenie się przyjemnością lektury, szkoła radości czytania

Bez prewencji nie ma dobrych praktyk

- Jak działają biblioteki szkolne? Czy działają Szkolne Kluby Książki?
- Czy przekazywane są informacje o nowościach wydawniczych i w jaki sposób?
- Czy nauczyciele polecają uczniom ciekawe, ostatnio przeczytane przez siebie książki?
- Czy nauczyciele pozwalają wybierać uczniom lektury, teksty do czytania?
- Czy nauczyciele przedszkola, edukacji wczesnoszkolnej czytają teksty uczniom, a następnie rozmawiają z nimi na ten temat?
- Czy uczniowie mają możliwość porozmawiania między sobą o przeczytanych książkach?
- Czy rodzice wiedzą, jak ważne jest w kontekście rozwijania umiejętności czytania ze zrozumieniem głośne czytanie dzieciom?
- Czy wszyscy nauczyciele w swoich programach nauczania wskazują w jaki sposób będą rozwijać kompetencje czytelnicze? (Sposoby i metody rozwijania kompetencji czytelniczych na swoim przedmiocie)

Bez prewencji nie ma dobrych praktyk

- W PCEN O/Krosno odbyły się szkolenia rad pedagogicznych, warsztaty dla nauczycieli, spotkania w ramach sieci współpracy i samokształcenia dla szkół podstawowych i gimnazjów, dotyczące upowszechniania czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży (nauczyciele pracowali nad stworzeniem programów upowszechniania czytelnictwa w swoich szkołach i placówkach)
- Poza tym nauczyciele na warsztatach organizowanych przez PCEN O/ Krosno pracowali nad projektami mającymi na celu rozwijanie czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży w szkołach, angażując rodziców, środowisko lokalne

Narodowe Czytanie Lalka

Quo vadis

Najwięksi wrogowie lektury szkolnej to:

- pośpiech, nuda i schematyzm (**instrumentalne traktowanie utworu, narzucanie interpretacji**), brak emocji i radości czytania (**spotkania z lekturą powinny przynieść okazję przekonania uczniów, że książka może śmieszyć, wzruszać, prowokować pytania**)
- tylko wówczas warto pracować, gdy człowiek coś tworzy: np. uczy po mistrzowsku, jak nikt inny, pisze powieść, po mistrzowsku, jak nikt inny, albo leczy, po mistrzowsku, jakby Bóg zdradził im swój sekret

Konkursy przedmiotowe, olimpiada, konkursy literackie

<http://aktualnekonkursy.pl>

Konkurs na najlepszą audycję radiową,
klasowy lub rodzinny audiobook

<http://konkursfilmowy.mikron.edu.pl>

LEKTURY W KADRZE

Ogólnopolski Szkolny Konkurs Filmowy
„Lektury w kadrze”

Patronat honorowy

nowe
horyzonty
edukacji
filmowej

centrum kultury młodych

Akademia Sztuk Pięknych
im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi

Muzeum
Kineografii
w Łodzi

Czytelnicze wyzwania!

<http://www.instytutksiazki.pl>

The logo for DKK (Dyskusyjny Klub Książki) features the letters 'DKK' in a bold, white, sans-serif font. The letters are set against a vibrant magenta background that has a wavy, organic shape on its right side. The entire logo is contained within a white rectangular frame with slightly rounded corners and a thin grey border.

DKK

TU DZIAŁA dyskusyjny klub książki

Konkurs

na najlepszą fotografię/plakat/demotywator/ilustrację
związaną z lekturą

Lekcje literatury w terenie?

Nie wystarczy mapa. „Bo teren mówi głośno, mapy zaledwie szeptem”.
Przede wszystkim zaś trzeba „dobrze słuchać terenu”, gdyż „umie on
i lubi opowiadać”.

Trudno rozmawiać o „Opowiadaniach” Borowskiego, jeśli młodzież wcześniej nie była w Muzeum Auschwitz-Birkenau

Literackie urodziny, bank myśli, śledczy słów... pedagogizacja rodziców

Oferta szkoleń wspierających rady pedagogiczne w PCEN O/Krosno:

1. Przedszkolne programy upowszechniania czytelnictwa wśród dzieci.
2. Przedszkolne projekty upowszechniania czytelnictwa wśród dzieci.
3. Ewaluacja szkolnych i przedszkolnych programów upowszechniających czytelnictwo wśród dzieci.

CARPENT TUA POMA NEPOTES

Kwartalnik Edukacyjny

2 (65) LATO 2011

ISSN 1230-7556

Oferta warsztatowa:

Biblioterapia i książki, które

(ka)leczą

Planowanie pracy polonisty

Przygoda czytania. Współczesne metody pracy z lekturą w szkole podstawowej

Sposób na lekturę w gimnazjum

Polonistyczne (łO!)patologie, czyli jak pokonać rutynę na lekcjach języka polskiego

2016 rokiem Henryka Sienkiewicza

zsliskinis.opatowek.pl

Bibliografia

Styl terapeutyczny w pracy nauczyciela polonisty

Zakupione pełne wersje ([zwiń](#))

- » Styl terapeutyczny w pracy nauczyciela polonisty [pobierz](#) [szczegóły](#)

Szkolna lektura bliżej terażniejszości

Zakupione pełne wersje ([zwiń](#))

- » Szkolna lektura bliżej terażniejszości [pobierz](#) [szczegóły](#)

Bibliografia c.d.

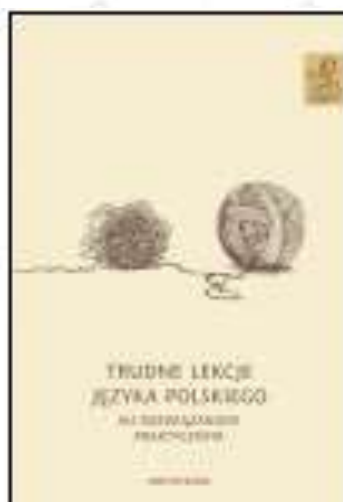
Przyjemność i odpowiedzialność w lekturze. O praktykach czytania literatury w szkole

Zakupione pełne wersje (zwiń)

➤ Przyjemność i odpowiedzialność w lekturze. O praktykach czytania literatury w szkole

[pobierz](#)

[szczegóły](#)

Trudne lekcje języka polskiego. Ku rozwiązaniom praktycznym

Red.: Agnieszka Handzel, Anna Janus-Sitarz, Agnieszka Kania, Agnieszka Kulig

Rok wydania: 2015

ISBN: 97883-242-2691-7

Liczba stron: 244+2 il.

Format: A5 (135x205)

Okladka: miękka ze skrzydełkami

[EDUKACJA NAUCZYCIELSKA POLONISTY](#). Tom XXI

Doskonalimy z pasją!

PODKARPACKIE CENTRUM EDUKACJI NAUCZYCIELI
STWARZAMY SZANSE ROZWOJU

Dziękujemy za uwagę!

www.pcen.pl

*...wejdź, zobacz,
zapisz się, skorzystaj!*

Dołącz do nas na facebooku!

www.facebook.com/pcenrzeszow

**PODKARPACKIE CENTRUM
EDUKACJI NAUCZYCIELI**
w Rzeszowie

ul. Niedzielskiego 2
35-036 Rzeszów
tel. 17 853 40 97
biuro@pcen.pl